

הלכות הדרף היומי

מסכת מגילה

תוכן

- א. פותח ורואה ומברך וקורא.....1
  - ב. הקורא בתורה לא יסייע למתורגמן כדי שלא יאמרו תרגום כתוב בתורה.....2
  - ג. הלוחות והבימות אין בהן משום קדושה.....3
  - ד. הגולל ספר תורה צריך שיעמידנו על התפר.....3
  - ה. הגולל ספר תורה גוללו מבחוץ ואין גוללו מבפנים וכשהוא מהדקו מהדקו מבפנים.....3
  - ו. הגדול שבהם גולל ספר תורה הגוללו נוטל שכר כולן.....4
  - ז. כל הקורא בלא נעימה ושונה בלא זמרה.....6
  - ח. כל האוחז ספר תורה ערום נקבר ערום ... בלא אותה מצוה.....7
  - ט. מוטב תיגלל המטפחת ואל יגלל ספר תורה.....8
  - י. וידבר משה את מעדי ה' אל בני ישראל מצותן שיהיו קורין אותן כל אחד ואחד בזמנו 8
- יא. משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג.....9
- הדרן עלך בני העיר.....10

דף לב.

א. פותח ורואה ומברך וקורא

העולה לתורה¹ מברך לפניו ולאחריה, כמו שנתבאר לעיל דף כא. וקודם שיברך פותח הספר ורואה הפסוק שצריך להתחיל בו, כדי שידע על מברך², ואחר כך יברך, ואין צריך לגלול ולסגור ספר התורה בשעה שמברך³. וי"א⁴ שבשעה שמברך ברכה ראשונה יטה פניו לצד שמאלו, שהוא ימין הקב"ה

¹ שו"ע נו"כ קלט ד

² מ"ב שם טז

³ וליכא למיחש שמא יאמרו ברכות כתובות בתורה והוא מברך מן הספר, דהכל יודעין שאין ברכות כתובות בס"ת. ודוקא בברכה ראשונה לא חששו לזה משום מרחא דצבורא שיצטרכו להמתין עד שיחזיר ויפתח אבל בברכה אחרונה דליכא טעם זה וגם דבלא"ה צריך לגלול הס"ת בין גברא לגברא בודאי עדיף יותר שיגלול קודם הברכה והוה שמסיים המחבר דלאחר שקורא גולל ומברך. מ"ב שם יז

⁴ דעת הרמ"א שם סבירא ליה דכיון דבזה ליכא מרחא דצבורא טוב לחוש גם בברכה ראשונה לחשש שלא יאמרו ברכות כתובות בתורה. מ"ב שם יח

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת מגילה

העומד לנגדו⁵, כדי שלא יהא נראה כמברך מן התורה, ויש שכתבו⁶ שיטה לצד ימינו שלא יראה כמברך את הבעל קורא העומד לשמאלו. ויש שכתבו שאינו נכון לנהוג בן אלא יעצום עיניו⁷. ויש שכתבו שהטוב ביותר שיגלול הספר ואז יברך⁸. וכל מקום ינהג כמנהגו⁹.

נוהגין שהעולה לוקח הטלית האבנט או המעיל של הס"ת ומעבירו על מקצת העמוד במקום שיש לקרות, ונושק הטלית או המעיל, והוא מנהג ותיקין, ובזה מגלה דעתו שחביב עליו לקרות מכל הכתוב כאן¹⁰, ונכון לנהוג שלא לנגוע במקום האותיות ממש אלא בצד על היריעה, או להעביר בעדינות כדי שלא יבא לידי מחיקת אותיות רח"ל.

נוהגים לנעוץ מעט הספר תורה¹¹ בשעה שאומרים 'ונתן לנו את תורתו', ובברכה אחרונה כשאומרים 'אשר נתן לנו תורת אמת', והוא מנהג ותיקין יש נוהגין לשחות ולהשתחות בעת אמירת הברכה משום כבוד התורה, ועכ"פ לא ישחה גם בסוף הברכה, שאז יהיה נראה כאלו מוסיף על השחיות שתקנו חכמים שאסור.

לאחר שקרא, גולל ואז מברך¹². ונהגו לגעת בספר על ידי הטלית, האבנט או מעיל הספר תורה, ולנשקו לאחר הקריאה, וכדרך שעושים קודם הקריאה.

ב. הקורא בתורה לא יסייע למתורגמן כדי שלא יאמרו תרגום כתוב בתורה

בימי חכמי¹³ הגמרא היו נוהגים לתרגם לארמית, כדי שיבינו העם. וכדי שלא יתבלבלו הצבור, ויוכלו לשמוע כל הפרשה ככתבה מפי הקורא ואח"כ יבינו כל פירושה מפי המתרגם¹⁴, אין הקורא רשאי לקרות לתורגמן יותר מפסוק אחד, ואין המתרגם רשאי לתרגם עד שיכלה הפסוק מפי הקורא,

⁵ מ"ב שם יט

⁶ מקור חיים לחו"י סי' תר"צ סעי' י"ז, ובס' הליכות שלמה פי"ב הערה 68

⁷ דהפיכת פניו אינו נכון דמראה עצמו כאלו אינו מברך על מה שיקרא רק על מידי אחרניא דהא מסלק פניו ממנו ויותר טוב להעצים עיניו שלא להסתכל בס"ת בשעת ברכה. מ"ב שם מהמ"ז והחיי"א

⁸ הב"ה שם כתב דלפ"ד הגון שיהא פתוח בשעת ברכה לגמרי ולא יהפוך פניו כלל דכך הוא דעת הפו' והנאונים המפורסמים וכך אני נוהג עכ"ל

⁹ שהרי הלכה כר' יהודה אינו מחוייב לגלול אבל יכול אם רוצה ובכך עדיף מפי. ביאור הלכה שם.

¹⁰ שערי אפרים (שער ד' סעי' ג יז)

¹¹ מובא כבר במטה משה (סי' תתכ"ה המובא במג"א ובה"ט) ובמקור חיים לחו"י סי' תר"צ סעי' י"ז

¹² כתב רש"ל מנהג בורות לאותן שנוהגין מיד לאחר שגלל וכירך חזרין ופותחין אלא תהא סתומה עד דאתא גברא ויפתחנה לצורך קריאתו, והביאו הב"ה, ט"ז סק"ה

¹³ שו"ע ונו"כ קמה א

¹⁴ מ"ב שם ב

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת מגילה

ואין הקורא רשאי לקרות פסוק אחר, עד שיכלה התרגום מפי המתרגם, ואין הקורא רשאי להגביה קולו יותר מהמתרגם¹⁵, ולא המתרגם יותר מהקורא, ואין הקורא רשאי לסייע למתרגם, שלא יאמרו, תרגום כתוב בתורה. המתרגם אסור להסתכל בכתב, והקורא אסור ליתן עיניו חוץ מן התורה¹⁶. וזה דוקא בתורה, אבל בגביא אין להקפיד ויכול לתרגם מתוך הכתב, וגם הקורא עצמו רשאי לתרגם¹⁷.

ג. הלוחות והבימות אין בהן משום קדושה

הבימה¹⁸, כגון בימה שהיו עושים למלך שהיה קורא בתורה עליו בזמן הקהל, וכן במה שלנו, שעומד עליו האוחז הס"ת, אין בה קדושת ארון, אלא קדושת בהב"נ¹⁹.

ד. הגולל ספר תורה צריך שיעמידנו על התפר

הגולל ס"ת²⁰, יעמידנו כנגד התפר, כדי שאם יקרע, יקרע התפר²¹. ונהגו לקשור אבנט הספר בשליש עליון של הספר תורה²².

ה. הגולל ספר תורה גוללו מבחוץ ואין גוללו מבפנים וכשהוא מהדקו מהדקו מבפנים

על אף שמצוה כשמגביהים את ספר התורה, להראות הכתב לעם²³. בכל זאת צריך להיות הכתב נגד פניו של האוחז הס"ת²⁴, כן בעת הגבהה, וכן

¹⁵ דכתיב משה ידבר והאלהים יעננו בקול והאי בקול היינו בקולו של משה. מ"ב שם ג

¹⁶ כף החיים שם ה מתנחומא וירא פ"ו

¹⁷ שם ו מהרשב"ץ ח"ד סי' קכ"א, וכן הוכיח בנו הרשב"ש סי' רע"ז מהירושלמי יעו"ש, ודלא כהרב מים רבים הא"ח סי' י"ג שכתב שהנהוג שהמפטר הוא מתרגם יש לבטל מנהגם כי יש להם על מי שיסמוכו יעו"ש.

¹⁸ שו"ע ונו"כ קנ"ז

¹⁹ שו"ע ונו"כ יו"ד רפ"ב יד

²⁰ שו"ע ונו"כ או"ח קמ"ג

²¹ ועיין שערי אפרים שער י"ז

²² עיין שו"ת דברי יציב חלק אורח חיים סימן עז וכתב שם שהוא מדין אין מעבירין על המצוות

²³ שו"ע ונו"כ קמ"ז

²⁴ מ"ב שם ט"ז

הלכות הדרף היומי

מסכת מגילה

בעת הגלילה. שמכיון שהוא עוסק בס"ת, כבוד התורה הוא להיות הכתב נגד פניו.

עם גמר הגלילה מסבב²⁵ את הס"ת ואוחזו בחיקו כשהכתב כלפי הציבור, וכך מחזיקים הס"ת בשעת ההולכה וההבאה (ההוצאה וההכנסה), אמנם החזון איש זצ"ל²⁶ הקפיד גם בשעת ההולכה וההבאה, לאחוז את הס"ת כשצד הכתב כלפי פניו, ולא כלפי הציבור.

ואם מי שמגביהה הוא גם הגולל²⁷, יתחיל לגלול מבחוץ, כלומר שתחלת הנחת המטפחת על הס"ת לגללה יהיה מבחוץ, שאם יתחיל הגלילה מצד פנים יש לחוש ח"ו שתפול הס"ת לצד חוץ. משא"כ כשמתחיל מבחוץ שא"א שתפול לחוץ שהרי מחזיקו במפה שמתחיל לגלול סביבו.

ולפי מנהגנו שאחד מגביה והשני גולל, שאין לחשוש כל כך שתפול מכיון שבעל הגלילה עומד לפני הס"ת, אם ירצה יוכל להתחיל לגללה מצד פנים, וכן מנהגנו שאין מקפידין בזה.

ואחר שגמר הגלילה יהדק סוף המטפחת בפנים, שכשיבא לקרות בו ימצא ההדוק בפנים ולא יצטרך להפך הס"ת.

ו. הגדול שבהם גולל ספר תורה הגוללו נוטל שכר כולו

²⁵ שו"ת מנחת יחיאל ח"ב סי' פ"ה

²⁶ אורחות רבנו ח"ג עמ' רי"ד

²⁷ ועיקר המנהג הקדמון המובא להלן שהגביהה היתה לפני הקריאה.

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת מגילה

הגולל²⁸ והוא מה שאנו קורין היום המגביהה²⁹, נוטל שכר כנגד כולן³⁰, ולפיכך גדול שבאותם שקראו או עלו לתורה, הוא המגביהה. ויש פוסקים שהגדול שבביהכ"נ הוא המגביהה אף על פי שלא קרא בתורה בביאורו וכן פשט המנהג³¹ כהיום שאין מחפשיין אחר מי שקרא או עלה לתורה.

רגילים לקנותו בדמים יקרים, לחבב המצוה, והקונה הוא הקודם אף לגדול³². ויש שנהגו במקלות הספרדים לקנות הולכת והגבהת הספר תורה לבניהם הקטנים³³. באופן שיוודעים להחזיק הספר תורה כדי שלא יפול ח"ו. כדי לחבב עליהם את התורה. ויש שנהגו שהרב הוא המוליך הספר תורה.

אולם אם לא נמצא בביהכ"נ מי שקנה, והגבאים מכבדים להישר בעיניהם, בודאי ראוי להגבאים לכבד לגדול. אולם עכשיו נהגו שלא לדקדק בזה, ומכבדים אף לאנשים בינונים משום דרכי שלום³⁴.

²⁸ שו"ע ונו"כ קמז א

²⁹ במסכת סופרים יד ז – ח ההגבהה הפתוחה נעשית לפני הקריאה וז"ל שם "ואחר כך מגביה את התורה למעלה, ואומר, אחד אלהינו גדול אדונינו קדוש ונורא שמו לעולם ועד, וכו' מיד גולל ספר תורה עד שלשה דפין, ומגביה ומראה פני כתיבתו לעם העומדים לימינו ולשמאלו, ומחזירו לפניו ולאחריו, שמצוה לכל אנשים ונשים לראות הכתוב ולכרוע ולומר, וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל" וכן הוא מנהג הספרדים עד היום ואחר הקריאה אדם אחד גולל וסוגר את הס"ת ואינם כורכים את הס"ת באבנט) ומגביהו ומוליכו לארון הקודש, והכל נעשה ע"י אדם אחד, ועליו נאמר הגולל נוטל שכר כולם. ובני אשכנז מנהג זה ועושים ההגבהה אחר הקריאה מפני המון העם שחושבים שראיית הס"ת עדיפא מן הקריאה, ואחר ההגבהה עוזבים את ביהכ"נ והרי הם בכלל ועוזבי ה' יכלו ר"ל, כמש"כ בכף החיים קלד יז בשם שכנה"ג הגה' ב"י ב, והביא שם כתב מספר שערי ירושלים שער מ' שבא"י נהגו גם האשכנזים לעשות הקמת והגבהת ס"ת קודם קה"ת ולא כמנהגם באשכנז שכתב מור"ם. ובשער הכוונות דף מ"ח ע"ד ופרי עין חיים שער קריאת ס"ת פ"א בסופו, ובשלחן הטהור סעי' ו' שכן נהג רבינו האר"י ז"ל ועיין בשו"ת דברי יציב ח"א סי' ע"ז ועיין בשו"ת מהרי"ץ דושינסקי ח"א סי' י' דהרוצה לעשות כב' המנהגים ולהגביה גם לפני הקריאה וגם לאחר הקריאה הרשות בידו.

³⁰ שהוא עיקר הגולל והוא מצוה יותר מגלילה כמבואר ברמ"א שם ד ובמ"ב ימ. ועיין ערוך השולחן שם סעיף ח ואינו מובן למה שכר הגולל גדול כל כך למה יוגדל מה עשה ובאמת אחד מהראשונים כתב דלא קאי על הגלילה שלאחר הקריאה אלא על הגלילה שקודם הקריאה שמעמיד הס"ת על מקום הקריאה וא"כ הוא הממציא הקריאות לקרות בהן לכך שכרו גדול [ש"ג בשם ריא"ז והובא בב"ח ע"ש] אבל הטור והש"ע וכל הפוסקים לא תפסו כן וא"כ למה שכרו גדול כל כך ואפשר משום שהוא אינו מניח שתהיה הס"ת פתוחה אחר הקריאה וזהו כבוד לס"ת.

³¹ וכן פסק הגר"א. מ"ב שם ו

³² ונהגוין למכור הוצאות והכנסות משום רב עם הדרת מלך. מ"ב שם ח

³³ כן כתב מהר"א פלאנ"י בספר אברהם את עיניו, בהדושינו לסוטה מז ע"ד והטעם, מלבד שהם הבל שאין בו חטא, עוד זאת להורות שהתורה מכבדת את נושאה, ולא הנושא מכבד אותה. ולכן ניתן נשיאת הארון לקחת שהיה הקמן, ולא לגרשון הבכור, והובא בשו"ת תעלומות לב חלק ג' (קונטרס הליקוטים אות ז). ושם הביא לשבח מנהג המקומות שהמורה צדק מוליך את הס"ת, והחזן לימינו והסגן לשמאלו, וכו', ועיין להירושי, שע"י בני אדם גדולים התורה מתעלה בהם ע"ש. ונהרא נהרא ופשטיה. וע"ע בשו"ת יוסף אומ"ן (סימן נו).

³⁴ מ"ב שם ז

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת מגילה

ומצות גלילה אף כי רבה היא, נהגו לכבד אף לקטנים שיש בהם דעת, להבחין ענין דבר שבקדושה בכדי לחנכם במצות, אך ראוי שהמגביהה ישתתף בסיבוב העמודים, ויעזור בגלילה שהרי זהו עיקר המצוה³⁵.

מי שנותנין לו ס"ת להגביה ולגלול ואינו יכול לעשות שתיהן, יגביה ויתן לאחר לגלול, אבל אם כיבדו אותו להושטת המעיל ולגלול, הגלילה עדיפא שהיא עיקר המצוה ויתן לאחר להושיט³⁶.

אין הגבאי רשאי לכבד במצות הגבהה, למי שידין רותתין הרבה, או לזקן ותש כח, שהרי כשהוא מגביהו, מגביהו לשבת מיד כי אין לו כח להחזיקה זמן מה כלפי העם, שיוכלו להסתכל היטב. וגם האיש ההוא עריך למנוע נפשו מזה³⁷.

אם יש שני יא"צ ביום אחד ואחד עלה לתורה, יש לכבד השני בהגבהה³⁸.

ז. כל הקורא בלא נעימה ושונה בלא זמרה

ראוי ללמוד המקרא בניגון טעמים, וכן הלומד משנה או הלכה, כדי לזכרה ראוי ללומדה בניגון³⁹.

³⁵ עיין בערוך השולחן שם ט מדברי הרמב"ם בפ"ב מתפלה דין י"ח למדתי פי' אחר בזה וז"ל הרמב"ם וכל מי שהוא גדול בהכמה קודם לקרות והאחרון שגולל ס"ת נוטל שכר כנגד הכל לפיכך עולה ומשלים אפילו גדול שבציבור עכ"ל ולפ"ז האחרון הוא הגולל וזה שאמרה הגמ' הגדול גולל ונוטל שכר כנגד כולם ה"פ הגדול יכול לעלות אחרון ולגלול ואף על גב שבזיון הוא להיות אחרון שבקראים ונוטל שכר כנגד כולם משום דזוכה בשני מצות במצות קריאה ומצות גלילה ותמיהני על הטור וש"ע שלא הביאו דבריו כלל. ודע שאני מתפלא על מנהג שלנו שמכבדים איש נכבד להגבהת התורה והגולל הוא אדם קטן והרי מנמ' מבואר דעיקר שכר הוא הגלילה ולכן באמת במדינתנו בבתי מדרשות של חסידים מגביהים התורה וחוזרים ומניחים אותם על הבימה ונגללים בעצמן וחוזרים ונוטלים אותה וישב על ספסל ואיש פשוט כורך המפה ומלביש המעיל, וברור הוא שמטעם זה עושים כן, ומנהג האשכנזים תמוה ואפשר לומר דהגבהה שמראה הס"ת לעם וכולם עומדים מפני כבוד התורה זהו יותר גדול מהגלילה, אבל בזמן הש"ס לא היה הגבהה אחר הקריאה אלא קודם הקריאה וכן מנהג ספרד גם היום.

³⁶ מ"ב שם יט

³⁷ מ"ב שם ח

³⁸ מ"ב שם ז

³⁹ ואף על גב דאמימרא דרבי יוחנן זו איבא אתקפתיה דרב משרשיא, מ"מ אחרי שראיתי שכתבו התוספות מעשה רב אמילתיה דרבי יוחנן שהיה דרכן לשנות המשניות בזמרה שמביא לידי זכירה, משמע דסבירא ליה מילתיה דרבי יוחנן עיקר ולכן נהגתי בעצמי כשאמרתי לתלמידי מקרא דעשרים וארבע אמרתיו בניגון כמו רות וכיוצא, ואף שהייתי בזה לשחוק לכל תלמידיי. אכן בנמרא ופוסקים אין אני יודע נגן, ואפשר דאופן אמירתנו בדרך פלפול מקרי זמרה. יוסף אומין חלק ב פרק התורה או י, ועיין שו"ת אפרקסתא דעניא חלק ב אורח חיים סימן כג. ועיין שו"ת קול מבשר חלק ב סימן כח שהאריך שאפשר בימינו שנכתבת תורה שבעל פה אין החיוב גדול כל כך.

הלכות הדרף היומי

מסכת מגילה

ת. כל האוחז ספר תורה ערום נקבר ערום ... בלא אותה

מצוה

אסור⁴⁰ לאחוז ס"ת ערום, בלא מטפחת, ואפילו נגיעה בעלמא בידו לס"ת אסור, והעושה כן נקבר ערום מאותה מצוה, כלומר שאין לו שכר מצות הקריאה שקרא בתורה⁴¹.

גם אם נטל ידיו, לא יגע אם לא ע"י בגד המפסיק. אולם לא יכרוך הבגד או המטפחת על ידיו ויגע, אלא יכרוך על ספר התורה. ולפיכך גם הלוּבש כפפות לא יגע או יגלול בהם ספר התורה ללא הפסק בגד או מטפחת⁴².

ולפיכך בעת שגוללים הס"ת קודם קריאה, או בשעת הגבהה שלפעמים נמשכים יריעות הס"ת, ובכדי להשוות היריעה אוחזים בראשי היריעות למשוך אותם למעלה או למטה, כדי שיהיה שוה מבחוץ, אזי צריך ליזהר שלא יאחוז ביריעות ביד ערומה, אלא צריך הפסקת טלית, או מטפחת, להפסיק בין ידיו ליריעות הס"ת⁴³.

בעמודי הס"ת יכול לאחוז בלא מטפחת, ויש מחמירין וכורכין עמודי הס"ת בקצוות הטלית בשעת הגבהה⁴⁴. ובמקום שלא נהגו הכל לעשות כן אף מי שרוצה לדקדק בזה יעשה בדעת, שלא ירגישו בזה בני אדם משום יוהרא⁴⁵. ומנהג הספרדים לעשות תיק לס"ת מעשה עץ, ומצופה במשי או בכסף או שאר דברים, וכשמגביהין הס"ת להראות הכתיבה לעם, אוחזין בתיק ומגביהין, ובשעת הקריאה אוחזין במטפחת⁴⁶.

וכל זה כשאין עורך, אבל כשיש עורך לתיקון הס"ת, כגון לתפור קצת ולדבק בדבק מטלית וכדומה, במקום בו אי אפשר אחרת, רשאי. ומכל מקום טוב שיטול ידיו תחלה⁴⁷.

⁴⁰ שו"ע ונו"כ קמז א

⁴¹ מ"ב שם א

⁴² תיקון המטפחת הוא בשביל כבוד הס"ת אך אם יאחזו הס"ת בבתי ידים בזה מגרעות נתן ודמי להך דיששכר איש כפר ברקאי דהוה כריך ידיה בשיראי ועביד עבודה. וכן זה שהוא אוחז הס"ת בבתי ידים אינו כבוד לס"ת וכן אם יכרוך המטפחת על ידו ויאחזו בס"ת נמי אין זה כבוד לס"ת ואסור למעבד כן ורק מה שהוא כורך המטפחת על ס"ת עצמו ואוחז בו זה הוי כבוד לס"ת וברור. שו"ת תורה לשמה סימן כו

⁴³ מ"ב שם ב

⁴⁴ שנהלקו הגדולים בזה דיש מתירים מטעם דהם רק תשמישי קדושה [ט"ז סק"א ופר"ח ונו"ב ס"ז] ויש אוסרים [ב"ח ומג"א] ועיקר טעמם דכיון דתנן בידים שם דמטמאין את הידים א"כ אסור ליגע בהם ערום. ערוך השולחן שם ו

⁴⁵ מ"ב שם, מיהו מדברי הב"ח נראה כיון דאיכא בזה פלוגתא הרוצה להחמיר אין בו משום יוהרא ואדרבא נכון לעשות כן וכ"כ לעיל סי' קמ"ו או' כ"ב בשם הפתה"ד יעו"ש. כף החיים שם ב

⁴⁶ כף החיים שם

⁴⁷ מ"ב שם א

הלכות הדף היומי

מסכת מגילה

י"א שגם שאר כתבי קודש שכתובים אשורית על הקלף ובדיו כגון מגילות וספרי נביאים, אין לגעת בהם ערום ודינם כנוזר, ולא נהגו כן, וטוב להחמיר⁴⁸ אם לא נטל ידיו. אבל כשנטל ידיו אין להחמיר בזה⁴⁹.

ספרים שאינם כתובים ככתיבת סת"ם וכל שכן ספרים המודפסים לכו"ע מותר לגעת בהם, ואפילו קודם נטילה, אולם כשידע שנגע במקום הטינופת יש להחמיר ליטול ידיו קודם שיגע גם במודפסים⁵⁰.

ט. מוטב תיגלל המטפחת ואל יגלל ספר תורה

מוטב⁵¹ תגלל המטפחת סביב הס"ת ולא יגלל הס"ת כשכורכו במטפחת. ולפיכך לא יאחזו המפה בידו ויגלול הס"ת בתוכו שאינו כבוד לתורה.

י. וידבר משה את מעדי ה' אל בני ישראל מצותן שיהיו קורין אותן כל אחד ואחד בזמנו

משה תקן להם לישראל⁵², שיהיו קורין המשה גברי בכל יום טוב מענינו של יום, ורמז לזה שנאמר: (ויקרא כג פסוק מד) וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶת מִצְוֵי יִקְוֹק אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. שתיקן להם שיהיו קורין כל אחד ואחד בזמנו. ואנשי כנסת הגדולה תקנו להפטיר בנביא בכל יום טוב בענינו של יום, וחכמי המשנה והגמרא ביררו ענין כל יום ויום בתורה ובנביאים, כמו שנתבאר לעיל דף לא.

⁴⁸ ואפילו בסתם ידים שהוששין שמא נגע במקום המטונף. מ"ב שם ד
⁴⁹ ופעם הדבר דהמרדכי בשם הראב"ה מיקל אפילו בס"ת לאחזו ערום כשנטל ידיו ולא הסיח דעתו משמירתו וכן משמע ברשב"א שבת דף יד, ודעת התוספות שם ע"ב לאיסור, וכן הוא דעת האגודה, וכ"כ הריטב"א במגילה דף ז' בהדיא דאף בשאר כתבי קודש אסור לאוחזן ערום ומטמא הידים אף לאחר נטילה, לכן בכתבי קודש דבלא"ה אין הדבר ברור שצריך להחמיר בזה דהתוספות שם בדף י"ד ד"ה האוחזו כתבו דקצת משמע וכו' (ובשו"ת רדב"ז ח"ב סימן תשע"א מבואר דאין כתבי הקודש בכלל ס"ת לענין זה) ע"כ הכריע הרמ"א דבכתבי קודש וע"י נטילה יש לסמוך אמרדכי וסייעתו להקל. ביאור הלכה שם

⁵⁰ מ"ב שם וערוך השולחן ו

⁵¹ שו"ע ונו"כ שם ה

⁵² שולחן ערוך הרב אורח חיים סימן תפח סעיף ה

הלכות הדרף היומי

מסכת מגילה

יא. משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו של יום, ולפיכך צריך⁵³ לשאול ולדרוש וללמוד בכל יום טוב את הלכותיו הלכות פסח בפסח, הלכות עצרת בעצרת, והלכות חג בחג. וכן בראש השנה, יום הכפורים, וחנוכה⁵⁴, יש לדרוש בהם הלכותיהם, ומה שיש רבים שלא נהגו

---

⁵³ מ"ב תכט א, ועיין שו"ת שבט הלוי חלק ה סימן פג "כן מאמר השני דמשה תיקן ביום טוב עצמו אין ספק שהוא הלכה למעשה".

⁵⁴ אולם ראה זה ראיתי בספר רבינו ירוחם בתולדות אדם בנתיב התשיעי שכותב בזה וז"ל: וקבעום לדורות להיותם ימים טובים לקרות בהם ההלל ולהזכיר דינם ולהודות עליו עכ"ל. הנה למדנו מדברי רבינו ירוחם שפירש דזה שקבעום לדורות להיותם ימים טובים הוא גם לענין "להזכיר דינם" ומהו זה להזכיר דינם בודאי הכוונה לדרוש בהם מענינו של יום כמו בשאר ימים טובים, וא"כ למדנו מזה שגם בחנוכה ישנו חיוב דרישה בענינו של יום דקבעוה לענין זה כמו שאר ימים טובים. שו"ת ציץ אליעזר חלק יז סימן א

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת מגילה

בן⁵⁵, יש ללמד עליהם זכות⁵⁶ שיוצאים על ידי קריאת התורה⁵⁷, אולם אין לסמוך על זה⁵⁸.

ובפורים כבר התבאר לעיל דף ד. שפורים דמוקפים שחל בשבת⁵⁹, שואלין ודורשין בו ביום בהלכות פורים כדי שיזכרו ענין היום, וכשחל בחול י"א שיוצאין ע"י קריאת מגילה⁶⁰. וי"א⁶¹ שגם בחל בחול צריך לשאול ולדרוש.

הדרן עלך בני העיר

⁵⁵ הב"ח [שם] מתמיה על מנהגינו שאין אנו דורשין בפסח ושאר ימים טובים עצמם, לכן כתב דמה שאמרו בברייתא [מגילה לב, א] הלכות פסח בפסח והלכות חג בחג לאו ביום טוב עצמו קאמר, אלא סמוך לפסח וסמוך לחג, כהא דאמרין [ראש השנה טז, ב] חייב אדם למהר עצמו ברגל הפירוש סמוך לרגל, והוא הדין כאן ... וכדי לישוב מנהגינו שאין דורשין בחג עצמו, נראה לי דסומכין על הפיוטין וקריאת התורה, וכן משמע בסמ"ג עשין סימן י"ט. חק יעקב סימן תכ"ס ק"ג

⁵⁶ מדברי רש"י בסוגיין משמע, שתקנה זו לקרוא בתורה במועדים, הוא בכלל התקנה ללימוד הלכות חג בחג. וכן מבואר בסמ"ג (עשה יט), משה תיקן להם לישראל שיהיו שואלין ודורשין וכו' הלכך קורין בכל מועד בענינו. ע"כ. ועיין שו"ת אגרות משה אורח חיים חלק א סימן קא "וצריך לומר דיש שני עניני קריאה חדא דחייבו ללמד התורה ברבים בשבת ובשני ובחמישי ובמנחה בשבת. וכן ביום טוב הוא מצד מצות למוד התורה כדאיתא בסוף מגילה מודבר משה מצותן שיהיו קורין כל אחד ואחד בזמנו והוא רק למצות למוד בעלמא דלפרסם ולהודיע איך לקיים מצות החג אין שייך אחרי שרוב הלכות החג צריך להכין קודם החג ומחמת זה דורשין בהלכו' החג ל' יום קודם החג משום שצריך הכנה הרבה קודם. ומצד מצות למוד תקנו שילמדו סך מנין הקרואים בכל זמן כתקנתם וכל דיני קריאה. ונהגו לחובה לגמור מצד מצות למוד כל התורה בשבתות של כל שנה ושנה. ויש עוד קריאה שתקנו לפרסם ולהודיע כמו שקלים ופרה וחדש כדאיתא ברש"י מגילה דף כ"ט וכן קריאת זכור הוא כדי לזכור כפה והוא עצם קיום המצוה דיכירה וא"כ אינם מצד מצות לימוד, וכן קריאה דתענית שהוא לעורר לתשובה וכן בחגכה ופורים שהוא לפרסומי ניסא, וכן קריאה דר"ח משמע שאינה בכלל תקנת משה מקרא דידבר משה אף שר"ח איקרי מועד"

⁵⁷ ועיין פרי מגדים אורח חיים משבצות זהב סימן תכ"ס ס"ק א שביאר בדרך אחר, "היינו לשאול ולפרש הנס והטעם שבעבורם כו', כמו שכתב הב"י ז"ל, וכנראה מהר"ן ז"ל. וא"כ זה מקימין באמירת ההלל, וכן במחצית השקל שם "וא"כ על כרחך דומיא דהכא הא דתניא בשאר ימים טובים משה תיקן לישראל שיהיו דורשים הלכות כו' לאו דוקא הלכות, אלא ר"ל עניני היום, דאם לא כן מאי פריך מאי אריא פורים כו' הא ר' יהושע בן לוי מיירי בעניני פורים, ובשאר ימים טובים ר"ל דינים. אלא על כרחך הלכות שהוזכר בברייתא לאו דוקא, אלא ר"ל עניני יום טוב בפסח נסי מצרים וכדומה."

⁵⁸ ובאמת מלשון, הלכות פסח בפסח והלכות עצרת בעצרת, משמע דהלכות ממש קאמר, מה שאסור ומה שמותר, וכן מוכח בילקוט ריש פרשת ויקהל. שער הציון שם ס"ק ה

⁵⁹ שהרי בזמן הזה אין יכול י"ד לחול בשבת

⁶⁰ משנה ברורה סימן תרפ"ח ס"ק טז והוא כשיטת הרמב"ם (מגילה פרק א הלכה יג) "ושואלין ודורשין בהלכות פורים באותה שבת כדי להזכיר שהוא פורים" מובא בב"י ועל פי הבנת הלח"מ. שם ועיין ברמב"ם הלכות תפילה ונשיאת כפים פרק יג הלכה ח "ומשה תיקן להם לישראל שיהיו קוראין בכל מועד ענינו, ושואלין ודורשין בענינו של יום בכל מועד ומועד, ומה הן קורין, בפסח בפרשת מועדות. משמשע שמחמת הקריאה דורשין ולכן בחל בחול אין צריך לדרוש כיון שקוראין והלכות המגילה ופרסום הנס כתובים במגילה.

⁶¹ על מש"כ המחבר תרפ"ח ע"ו ו "יום חמשה עשר שחל להיות בשבת אין קורין המגילה בשבת, אלא מקדימים לקרותה בערב שבת". כתב בביאור הגר"א "והשמיט מ"ש שואלין ודורשין כו' דס"ל דלאו דוקא בשבת אלא לרבנות אבל הרמב"ם כת' דוקא בשבת וכ"כ תוס' שם ד"ה פורים ואשתמיטתיה זה לבעל לח"מ"

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת מגילה

הדרן עלך בני העיר וסליקא לה מסכת מגילה

נשלמה מסכת מגילה.

שבח והודאה לנורא עלילה.

והוא יזכני לגמור את התורה כולה. ויעילני מכל מכשול ותקלה.

ויזכנו לשבת בסעודת עורו של לזיתן מהרה.

ה' ישלח גואל ליהודה וישראל.

וימי הפורים לא יבטלו אף אחר שיבנה בנן אריאל.

וטוב לב משתה תמיד.

בשמחות מצות אלקינו להעמיד

אז ימלא שחוק פינו, במהרה בימינו, אמן.

ברוך ה' לעולם אמן ואמן.

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>